

Силабус освітнього компоненту

Право Європейського Союзу

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – Право

Рік навчання: 2024-2025, **Семестр:** 8, 8

Кількість кредитів: денна ф/н - 3, заочна ф/н - 3

Обсяг годин: денна ф/н - 90, заочна ф/н - 90

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – залік

Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Назва освітнього компоненту	<u>Право Європейського Союзу</u> European Union Law
Викладач	Юрчишин Наталія Геннадіївна , доцент кафедри міжнародного, конституційного та адміністративного права Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 309
E-mail:	nataliur1980@gmail.com
Консультації викладача	Вт. 10.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу: У сучасній Європі інтеграційні фактори визначають механізм зовнішньополітичної діяльності держав, і по праву розглядається невід’ємною й повноцінною частиною стратегії дій на міжнародній арені в умовах зростаючої взаємозалежності держав. Нові загрози та виклики, масштабні завдання, що стоять перед європейськими державами у сфері міжнародних відносин в умовах глобалізації, інформаційної революції й прискорення цивілізаційних процесів, надають визначного значення європейській інтеграції, відкриваючи більш широкі можливості для співробітництва. Співробітництво в усіх сферах потребують розробки основних принципів та узгодження діяльності в регіоні на всіх рівнях. В умовах інтеграції виникла необхідність координації діяльності між державами ЄС та країнами – сусідами та інтенсифікації співробітництва у цій сфері. Об’єднана Європа має усі можливості стати ефективною інституцією для забезпечення розвиненого економічного співробітництва, міжкультурного діалогу як чинника зовнішньої та внутрішньої політики європейських держав. Викладання даної навчальної обумовлено тим, що у наш час не можна бути юристом вищої кваліфікації, не маючи уявлення про право Європейського Союзу, його основні положення та інститути, адже у Конституції України та євроінтеграційних законах зазначено, що одним з визначних пріоритетів зовнішньої політики Української держави є забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття повноправного членства в Європейському Союзі.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування

навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК4.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6.Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8.Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК9.Здатність працювати в команді.

ЗК10.Здатність діяти на основі етичних та національно-патріотичних міркувань (мотивів).

ЗК11.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12.Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14.Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК16.Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності:

СК1.Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2.Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3.Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4.Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК5.Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6.Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК7.Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8.Здатність застосовувати правові принципи та доктрини

СК10.Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин

СК11.Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12.Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції

СК13.Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК16.Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК17.Здатність виділяти юридично значимі факти у різних правових ситуаціях.

4. Програмні результати навчання:

ПРН1.Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН2.Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

ПРН3.Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

ПРН4.Знати та розуміти основи права Європейського Союзу

ПРН5.Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю

ПРН6.Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН8.Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права

ПРН10.Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої технології.

ПРН11.Мати базові навички риторики

ПРН12.Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло

ПРН13.Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН14.Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

ПРН15.Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПРН17.Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

ПРН19.Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН20.Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки

ПРН23.Використовувати психологічні прийоми та методи під час вирішення конкретних правових ситуацій

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
лекції	14	10
семінарські заняття	16	6
індивідуальна робота	10	10
самостійна робота	50	64
всього	90	90

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Історичні передумови та основні етапи становлення Європейського Союзу	2	2
Тема 2.	Джерела права Європейського Союзу	2	2
Тема 3.	Організаційна структура Європейського співтовариства	2	2
Тема 4.	Свобода пересування осіб у праві Європейського Союзу	2	2
Тема 5.	Вільний рух капіталів у праві Європейського Союзу	2	2
Тема 6.	Політика конкуренції та право Європейського Союзу	2	
Тема 7.	Соціальна політика у Європейському Союзі	2	

Семінарські, практичні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Історичні передумови та основні етапи становлення Європейського Союзу	2	2
Тема 2.	Джерела права Європейського Союзу	2	2
Тема 3.	Організаційна структура Європейського співтовариства	2	2
Тема 4.	Свобода пересування осіб у праві Європейського Союзу	2	
Тема 5.	Вільний рух капіталів у праві Європейського Союзу	2	
Тема 6.	Політика конкуренції та право Європейського Союзу	2	
Тема 7.	Соціальна політика у Європейському Союзі	2	
Тема 8.	Інтелектуальна власність у праві Європейського Союзу	2	

Самосітня робота			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Історичні передумови та основні етапи становлення Європейського Союзу	6	8
Тема 2.	Джерела права Європейського Союзу	6	8
Тема 3.	Організаційна структура Європейського співтовариства	6	8
Тема 4.	Свобода пересування осіб у праві Європейського Союзу	6	8
Тема 5.	Вільний рух капіталів у праві Європейського Союзу	6	8
Тема 6.	Політика конкуренції та право Європейського Союзу	6	8
Тема 7.	Соціальна політика у Європейському Союзі	6	8
Тема 8.	Інтелектуальна власність у праві Європейського Союзу	8	8

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-	Оцінка в ЕКТ	Значення оцінки ЕКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
--------------------	--------------	----------------------	---------------------	-------------------------------

бально ю шкало ю	C			Екза- мен	Залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	Зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	задовільно	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	Не зараховано
0-34	F	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу Директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності в Івано-Франківському навчально-науковому юридичному інституті НУ «ОЮА». Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування.
Вимоги до індивідуальної роботи	При написанні рефератів з навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» студенти повинні не лише здійснити реферування теоретичного матеріалу, але й ознайомитись і опрацювати спеціальну літературу та нормативно-правові акти, які стосуються обраної теми роботи та провести її детальний теоретико-прикладний аналіз.
Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань, написанні рефератів, ессе, тез та статей. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену.

11. Рекомендована література

1. Право Європейського Союзу : підручник ; за ред. Р. А. Петрова; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». Вид. 11-те, змін. і допов. Харків : Право, 2024. 488 с.

2. Яремчук В. Д. Основи права Європейського Союзу та Ради Європи: дефініції, джерела, схеми, таблиці та персоналії : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 340 с.

3. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212с URL:<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/>

4. Консолідовані версії договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

5. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) навч.-довід. посіб.; за заг. ред. І. В. Яковюка. Вид. 2-ге, випр. Харків : Право, 2020. 174 с.

6. Право Європейського Союзу: підручник ; за ред. Р. А. Петрова. Вид. 9-те, змінене і допов. Харків: Право, 2019. 442 с.

7. Право Європейського Союзу: навч.-метод. посіб. для практ. занять та

самостійної роботи ; за ред. М. Р. Аракеяна; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2019. 144 с.

11.1.Основна:

1. Асірян С., Власенко С., Трішина С. Приєднання Європейського Союзу до Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Підприємництво, господарство і право 2020. №12. С. 300-304. URL: <http://pgpjournal.kiev.ua/archive/2020/12/53.pdf>
2. Бойчук Д.С., Галич К.В. Щодо питання виходу держав-членів із Європейського Союзу: процедура, причини та перспективи Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №8. С. 502-506. URL: http://www.lsej.org.ua/8_2020/127.pdf
3. Власенко Б. Політичні передумови створення Європейського Союзу. Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал 2019. №5. URL: <https://naukaonline.com/ua/publications/yurisprudentsiya>.
4. Давиденко Д. В. Європейський союз: історія створення й розвитку Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал 2019. №5 URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/>
5. Дубовик І. Г. Захист економічних інтересів за допомогою інструментів Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол та Агентства Європейського Союзу зі співробітництва у сфері правоохоронної діяльності "Європол" Київ, 2020. 36 с. URL:<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/>
6. Загребельна І. Визначення «європейської» країни в умовах географічного критерію членства в ЄС. Міжнародне право. 2019. №12 С.348-351 URL: <http://pgpjournal.kiev.ua/archive/2019/12/65>.
7. Маринів І. І. Роль Європейського омбудсмена щодо захисту прав громадян ЄС та забезпечення належного управління інституційного механізму Європейського Союзу Право та інновації. 2020. №3. С. 38-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2020_3_8.
8. Сурілова О.О. Публічна атрибуція кібератак державами-членами ЄС та застосування кіберсанкцій Союзом щодо кібератак, які становлять загрозу ЄС та його членам Правова держава Вип. 43. 2021. С.209-216.
9. Сурілова О.О. Спільна транспортна політика Європейського Союзу та розвиток транспортної системи України. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2020. Т. 26. С.122-133.

11.2. Допоміжна:

1. Адаптація вітчизняного законодавства до норм права Європейського Союзу: навч. посібник за заг. ред. І. Грицяка. Київ : НАДУ, 2011. 60 с.
2. Вишняков О. Створення зони вільної торгівлі з ЄС: Питання правового забезпечення. Митна справа: науково-аналітичний журнал. 2011. № 1 (73). С. 17-24 URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ms/2011_1/11017.pdf
3. Головка О. І. Механізми адаптації законодавства європейських держав до правових стандартів Європейського Союзу. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України. Київ : Юстініан, 2006. С. 551-568.
4. Головка-Гавришева О., Яворська І. Правові засади гармонізації права Європейського Союзу у сфері позадоговірної відповідальності. Європейське право: науково-практичний фаховий журнал (додаток до юридичного журналу «Право України»). 2012. № 1. С. 97-104.
5. Гуца С. Вплив процесу реформування ЄС на перспективи Європейської інтеграції України. Стратегічні пріоритети. 2009. № 2 (11). С. 239-245. URL: http://old.niss.gov.ua/book/StrPryor/11_2009/35.pdf.

6. Комарова Т. В., Трагнюк О. Я., Яковюк І. В. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посібник ; за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 178 с.

8. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі. URL : онлайн-гід з питань євроатлантичної інтеграції : навч. посібник. Вінниця : ВНТУ, 2017. 24 с.

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Консолідовані версії договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

<http://europa.eu> — офіційна сторінка Європейського Союзу

<http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html> тексти установчих договорів Європейського Союзу www.minjust.gov.ua/file/23491

<http://www.euractiv.com> — медіа портал Європейського Союзу

<http://www.europarl.europa.eu> — офіційна сторінка Європейського Парламенту

<http://ec.europa.eu> — офіційна сторінка Європейської Комісії

<http://www.consilium.europa.eu> — офіційна сторінка Ради Європейського Союзу

<http://www.curia.europa.eu> — офіційна сторінка Суду справедливості

Європейського Союзу

<http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces> — офіційна сторінка Європейського Омбудсмана <https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> - акти acquis ЄС, перекладені на українську мову

Рекомендовані науково-аналітичні ресурси

www.niss.gov.ua – Національний інститут стратегічних досліджень

<http://parlament.org.ua/> - Лабораторія законодавчих ініціатив

<http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського

Доцент кафедри міжнародного,
конституційного та адміністративного
права, кандидат юридичних наук, доцент

 Наталія ЮРЧИШИН